

Eliška Kaplický: Slovanská epopej, její domovy a cesty

Slovanská epopej je opět v centru dění. Na začátku letošního roku se totiž o cyklus pláten Alfonse Muchy rozhořel další spor. Vnuk slavného malíře John Mucha zaslal hlavnímu městu výzvu, v níž žádá vydání díla. Praha podle něj nesplnila stěžejní převodní podmínku. Navíc se ostře staví proti cestě epopeje do zahraničí. Tu domlouvá pražská zastupitelka Eliška Kaplický Fuchsová, která v souvislosti s kauzou poskytla tento rozhovor.

PAVEL BESTA

Současná expozice Slovanské epopeje v prostorách Veletržního paláce NG v Praze.

Kolem Slovanské epopeje se opět rozhořel spor. John Mucha nedávno magistrátu poslal předžalobní výzvu, v níž žádá o vydání souboru dvaceti obřích pláten. Jak na jeho krok Praha zareagovala?

Osmého února byla hlavnímu městu skutečně doručena výzva pana Muchy k vydání 20 obrazů z cyklu Slovanská epopej, a to prostřednictvím jeho právního zástupce. Radní Jan Wolf následně panu Muchovi sdělil, že Praha takovýto nárok odmítá a žádný z obrazů nevydá. Jediným oprávněným a výlučným vlastníkem Slovanské epopeje je totiž hlavní město Praha. Možná to chtělo více diplomacie a komunikace z našeho směru. Bohužel jsem se o situaci dozvěděla, až když spor vznikl. Osobně se angažuji v hledání adekvátního místa pro stále vystavení v Praze již od minulého roku. Cítím to jako naši morální povinnost, a proto jsem byla žalobou pana Johna Muchy přinejmenším zaskočená.

Případný soudní spor by zřejmě Praze výrazně zkomplikoval situaci. Pokračujete i nadále v přípravě zahraničního turné, nebo jste práce pozastavili a čekáte, až se konflikt vyřeší?

Ve středu (rozhovor byl realizován na začátku května 2016, pozn. red.) předložíme výboru pro kulturu ke schválení návrh zahraničního turné po Číně. Japonská cesta byla schválena radou již v roce 2012. Přípravy jsou v plném proudu a cesty po Asii myslím nemůže nikdo zastavit. Proč by to také někdo dělal?

Podle Johna Muchy nesplnilo hlavní město podmínku postavit epopeji vlastní galerii, již autor podminil přechodem vlastnického práva. Pražský radní pro kulturu Jan Wolf nicméně tvrdí, že v odkazu nic takového není. Jak to tedy je?

Jde o složitou kauzu. Alfons Mucha v roce 1909 nabídl Praze vytvoření díla, které by se po dokončení stalo jeho majetkem. Město tento návrh schválilo s tím, že se s panem Charlesem Cranem, který měl tvorbu díla podpořit částkou 500 000 korun, dohodne na jeho vhodném umístění. Co se týče přechodu vlastnického práva, tak k tomu došlo na základě smlouvy o dílo uzavřené mezi Alfonsem Muchou a Charlesem Cranem. Ta totiž byla uzavřena za účasti a ve prospěch hlavního města, a to postupným přebírá-

ním děl. Vlastnické právo Prahy tedy nebylo žádným způsobem podmiňováno. Příslib zbudovat zvláštní prostor nelze chápat jako podmínku odkládací, ale jen jako závazek v morální rovině. Ani sám Mucha přitom za života nikdy nezpochybnil vlastnické právo Prahy k dílu.

Bez ohledu na právní závaznost či nezávaznost Muchovy podmínky, nezasloužil by si soubor speciální výstavní prostory?

Bylo by úžasné najít pro světově nejproslulejšího českého umělce místo, které by mu bylo věnováno. Praha se pyšní například Bílkovou vilou. Umím si představit, že bychom měli ve své správě i nový objekt, kde bude prezentováno právě toto dílo. Jeho návštěvnost je možno s jistotou licencí odvodit od současné návštěvnosti expozice Slovanské epopeje ve Veletržním paláci. Ta čítá týdně cca 2 250 platících návštěvníků, přičemž se v poslední době zvyšuje v návaznosti na intenzivnější medializaci cyklu.

Pokud by magistrát zvláštní galerii pro dílo vybudoval, nebo ho alespoň umístil natrvalo do nějakých důstojných prostor, spor by zřejmě nevypuknul. Nezkomplikoval si sám magistrát svým předchozím liknavým přístupem situaci?

Pro definitivní a důstojné umístění Slovanské epopeje hledalo hlavní město po roce 2002 odpovídající prostory. Žádnému primátorovi se ale tento úkol nepovedl splnit. Sama vím, že se

v minulosti hovořilo o místech na Vitkově nebo na Hlavním nádraží. Vytipováno a prověřováno bylo velké množství objektů k možné rekonstrukci a následnému umístění Slovanské epopeje. Zcela vyhovující prostory pro cyklus ale v Praze nebyly nalezeny, mimo jiné i z důvodu velkého počtu mimořádně rozměrných pláten.

Vnuk slavného secesního malíře poslal magistrátu předžalobní výzvu zejména proto, že nesouhlasí s plánovaným turné epopeje po Asii. Podle něj jí jeho dědeček vytvořil pro hlavní město. Navíc se obává možného poškození pláten. Hrozí něco takového?

Vzhledem k tomu, že výzva žádné nesouhlasné stanovisko s cestou do zahraničí neobsahuje, nemůžu potvrdit, ale ani vyvrátit, jak to vlastně se souhlasem či nesouhlasem pana Johna Muchy s plánovaným vývozem díla je. Pokud jde o technickou stránku věci, ustrojení obrazů je takové, že eliminuje možné nebezpečí jejich poškození. Alfons Mucha velmi rozvážně užil technologii právě s ohledem na budoucí transporty díla, které plánoval. Například plátna, na která maloval, měla kvalitu lodních plachet a jako taková byla pro autora vytvořena v bruselských tkalcovnách. V současnosti je nadto transfer zabezpečen komplexem nejprísnejších bezpečnostních i ochranných opatření, jejichž gestorem bude správce obrazového souboru, tedy Galerie hlavního města Prahy, o čemž byl pan Mucha nejednou ubezpečen.

Je pravda, že se chtěl John Mucha původně na projektu také podílet? Co myslíte, že ho vedlo k tomu, že nakonec změnil názor a je nyní proti? To je spíš otázka na Johna Muchu.

Kam přesně by se měla Slovanská epopej dle záměru magistrátu během zahraničního turné vydat? Mluví se o Japonsku, Číně a Koreji. Ve hře ale bylo

třeba i Chicago, nebo Paříž. Máte už pevný harmonogram, kde a kdy bude k vidění?

Schválena je v současné době jen cesta Slovanské epopeje do Japonska, kde by měl být cyklus k vidění od března do začátku června roku 2017. Přesun epopeje do Číny je zatím ve fázi jednání. Zanedlouho ho bude schvalovat Rada hlavního města Prahy. O dalších destinacích, tedy Paříži

FOTO: ARCHIV ELIŠKA KAPLICKÝ FUCHSOVÁ

Eliška Kaplický Fuchsová

(1978) je filmovou producentkou a ředitelkou Nadačního fondu Kaplický Centre, který založila na podporu výstavby nové Národní knihovny. Od roku 2014 je pražskou zastupitelkou a členkou výboru pro kulturu, památky, zahraniční vztahy, výstavnictví a cestovní ruch, jenž nyní domlouvá zahraniční turné Slovanské epopeje.

a Chicago se oficiálně v současné době nejedná.

Jedna ze studií ke Slovanské epopeji se před třemi lety prodala za 4 miliony korun. Dá se nějak vyčíslit hodnota celého souboru? Je pravda, že bude v případě vycestování pojištěn na 50 milionů eur?

Máte pravdu, hodnota souboru je prakticky nevyčíslitelná, nicméně pro účely pojištění musí být specifikována. Vždy se řídí neaktuálnějšími hodnotami a pohybem cen na trhu s uměním. Konkrétní částku vám proto nesdílím.

Přinese Praze projekt kromě zvýšení její prestiže něco hmatatelného? Nedomluvili jste se recipčně na zapůjčení nějakých zajímavých děl do našeho hlavního města?

Zápůjčka je především prestižní záležitostí. Praha, potažmo Galerie hlavního města Prahy, bude nicméně moci z poplatku za zápůjčku například dovybavit své restaurátorské zázemí. Již od prvních kontaktů, které byly navázány před dvěma lety, navíc galerie jedná s čínskou stranou o možnostech spolupráce. V Číně existují velké sbírkové instituce, s jejichž odborníky je možné o určité reciprocitě jednat.

Do České republiky se epopej vrátí zřejmě v roce 2019, nebo 2020. Ve Veletržním paláci jí ale nebudete moci vystavovat. Národní galerie má totiž s prostorami jiné plány. Víte, kam ji umístíte?

S Jarmílou Mucha Plockovou jsme usilovali o umístění epopeje do kasáren patřících Pražskému hradu - tuto možnost však Hrad neakceptoval. Vaše otázka tak zatím bohužel nemá konkrétní odpověď. Výstavba nového pavilonu na některém z již uvažovaných městských pozemků by byla nejlepší alternativou, která by naplnila požadavky, jak na prostor, tak na klimaticko-bezpečnostní parametry. Dvě místa v Praze se přímo nabízejí. Nyní jsme s primátorkou otevřeli diskuzi s patřičnou městskou částí.

Je pravda, že se uvažuje o Letné?

Ano, tato varianta je ve hře. Jde o prostor pod Stalinovým pomníkem, kde jsme uvažovali i o novém centru moderního umění, jehož součástí by mohla Muchova Slovanská epopej být.

Autor je šéfredaktor portálu E-kultura.cz.